

BIỆT DỊCH KINH TẠP A-HÀM

QUYỂN XII

214. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc, thuộc nước Xá-vệ.

Có một Tỳ-kheo-ni tên Khoáng Dã, vào sáng sớm, mặc y, mang bát vào thành khất thực, sau khi thọ trai rửa bát xong, muốn đi đến rừng Đắc nhãn.

Ma vương Ba-tuần suy nghĩ: “Sa-môn Cù-đàm đang ở trong rừng Đắc nhãn thuộc Xá-vệ. Tỳ-kheo-ni Khoáng Dã, đệ tử của ông ta, vào thành khất thực, sau khi thọ trai rửa bát xong, xếp tọa cụ muốn vào rừng Đắc nhãn. Ta phải quấy nhiễu cô ấy.

Ba-tuần hóa ra một thanh niên, ở bên đường hỏi Khoáng Dã:

–Cô đi đâu vậy?

Tỳ-kheo-ni đáp:

–Tôi muốn đến nơi vắng lặng tịch tĩnh.

Thanh niên nghe nói như vậy liền đọc kệ:

*Khắp cả trong thế gian
Không có ai giải thoát.
Cô đến nơi tịch tĩnh
Vì muốn làm việc gì?
Cô đang tuổi trẻ đẹp
Không hưởng thọ năm dục.
Một mai già suy đến
Thế nào chẳng hối hận!*

Tỳ-kheo-ni suy nghĩ: “Đây là ai mà muốn quấy nhiễu ta, thật là xấu láo, là người hay là phi nhân?”

Sau khi suy nghĩ, Tỳ-kheo-ni nhập định quán sát, biết là Ba-tuần muốn đến quấy nhiễu, liền nói kệ:

Thế gian có giải thoát

*Nay ta tự chứng biết
Này Ba-tuần ngu si
Người nào biết việc này.
Dục như kích bén đâm
Như giặc cầm dao rượt
Người nói hưởng năm dục
Dục thật khổ đáng sợ
Dục thường sanh ưu sầu
Dục thường sanh hối hận
Dục sanh ra trăm khổ
Dục là gốc các khổ
Đoạn trừ tất cả ái
Diệt vô minh ngu si
Chứng đến nơi tận diệt
Sống với pháp vô lậu.*

Khi ấy Ba-tuần suy nghĩ: “Tỳ-kheo-ni Khoáng Dã biết hết tâm ta”. Ba-tuần sâu não hối hận, hổ thẹn trở về cung.

M

215. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc, thuộc nước Xá-vệ.

Tỳ-kheo-ni Tô-ma mặc y mang bát vào thành Xá-vệ khát thực, sau khi thọ trai, đem tọ cụ vào rừng Đắc nhãn.

Ma vương Ba-tuần suy nghĩ: “Tỳ-kheo-ni Tô-ma mặc y mang bát vào thành khát thực, sau khi thọ trai rửa bát xong, đem tọ cụ vào rừng Đắc nhãn”.

Ba-tuần hóa ra một Bà-la-môn đứng bên đường hỏi:

–Này A-xà-lê muốn đi đâu vậy?

Tỳ-kheo-ni đáp:

–Ta đang muốn đi đến nơi tịch tĩnh.

Ba-tuần nói kệ:

*Chỗ chứng của Tiên thánh
Nơi ấy khó bước đến
Chẳng phải trí thấp hèn*

Của cô đạt đến được.

Tỳ-kheo-ni suy nghĩ: “Đây là người hay phi nhân, mà muốn quấy nhiễu ta vậy?”, bèn nhập định quán sát, biết là Ba-tuần, nên nói kệ:

*Thân nữ chẳng ngại gì
Chuyên ý tu thiền định
Quán sát pháp tăng thượng
Ai chấp tướng nam nữ
Nên cho rằng người nữ
Không thể tu thắng pháp
Ai không chấp nam nữ
Lấy gì sanh phân biệt
Đoạn trừ tất cả ái
Diệt sạch hết vô minh
Chứng đắc đến tận diệt
Trụ nơi pháp vô lậu
Thế nên hãy biết rõ
Ba-tuần người thua rồi.*

Ba-tuần suy nghĩ: “Tỳ-kheo-ni Tô Ma đã biết hết tâm ta”. Ba-tuần ưu sầu hối hận, hổ thẹn nên trở về cung.

M

216. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc, thuộc nước Xá-vệ.

Tỳ-kheo-ni Sí-xá Kiều-đàm-di, vào sáng sớm, mặc y, mang bát vào thành khát thực, sau khi thọ trai rửa bát xong, cầm tọạ cụ đi vào rừng Đắc nhãn.

Ma vương Ba-tuần suy nghĩ: “Sa-môn Cù-đàm đang ở trong rừng Đắc nhãn thuộc nước Xá-vệ. Tỳ-kheo-ni Sí-xá Kiều-đàm-di vào thành khát thực, sau khi thọ trai rửa bát xong, cầm tọạ cụ đi vào rừng Đắc nhãn”.

Suy nghĩ xong, Ma vương hóa ra một thanh niên, muốn quấy nhiễu nên nói kệ:

www.daitangkinh.org

*Sư cô đang làm gì
Buồn bã bên gốc cây
Sụt sùi rơi nước mắt
Vừa mất con phải không
Hay ở riêng trong rừng
Vì muốn cầu nam tử?*

Sau khi suy nghĩ: “Đây là ai, thật là xác lác, người hay phi nhân mà muốn quấy nhiễu ta”, Tỳ-kheo-ni nhập định quán sát, biết là Ma vương nên nói kệ:

*Ta đã đoạn ân ái
Không muốn, không tưởng con
Ngồi thẳng giữa cây rừng
Không sầu không phiền nã
Đoạn trừ tất cả ái
Diệt sạch hết vô minh
Chứng đắc đến tận diệt
An trú pháp vô lậu
Thế nên phải biết rõ
Ba-tuần người thua rồi.*

Ma vương suy nghĩ: “Tỳ-kheo-ni Sí-xá Kiều-đàm-di đã biết hết tâm ta. Ba-tuần ưu sầu hối hận, hổ thẹn nên trở về cung.

M

217. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc, thuộc nước Xá-vệ.

Vào sáng sớm, Tỳ-kheo-ni Liên Hoa Sắc, mặc y, mang bát vào thành khất thực, sau khi thọ trai rửa bát xong, cầm tọa cụ vào rừng Đắc nhãn, ngồi bên gốc cây, chánh niệm tư duy, nhập định.

Ma vương Ba-tuần suy nghĩ: “Sa-môn Cù-đàm đang ở trong rừng Đắc nhãn thuộc nước Xá-vệ. Tỳ-kheo-ni Liên Hoa Sắc vào thành khất thực, sau khi thọ trai rửa bát xong, cầm tọa cụ đi vào rừng Đắc nhãn”.

Suy nghĩ xong, Ma vương hóa ra một thanh niên, đến chỗ Tỳ-

kheo-ni nói kệ:

*Ngồi dưới cây Sa-la
Như hoa nở xinh đẹp
Một mình Tỳ-kheo-ni
Cô đang thiền phải không
Một mình không có bạn
Không sợ kẻ hại sao?*

Sau khi suy nghĩ: “Đây là ai, thật là xác láo, người hay phi nhân mà muốn quấy nhiễu ta”, Tỳ-kheo-ni nhập định quán sát, biết là Ma vương nên nói kệ:

*Trăm ngàn kẻ gian tặc
Đều cùng làm như người
Chẳng động mảy lông ta
Nên không gì đáng sợ.*

Ma vương nói kệ:

*Nay ta tự biến hình
Nhập vào bụng của người
Hoặc vào giữa lông mày
Làm người không thấy được.*

Tỳ-kheo-ni nói kệ đáp:

*Tâm ta được tự tại
Khéo tu định như ý
Cắt đứt buộc trói lớn
Không bao giờ sợ người.
Ta đã vượt kết sử
Nhổ sạch ba gốc rễ
Phá tan nền móng sợ
Nên ta chẳng sợ gì.
Nay người trụ ở đây
Chẳng làm tâm ta sợ
Quân của người đến hết
Ta cũng chẳng sợ hãi.
Đoạn trừ tất cả ái*

*Diệt trừ hết vô minh
Chúng đắc nơi diệt tận
An trú pháp vô lậu
Thế nên người phải biết
Ba-tuần người thua rồi.*

Ma vương suy nghĩ: “Tỳ-kheo-ni Liên Hoa Sắc đã hiểu rõ hoàn toàn tâm ta”. Ba-tuần ưu sầu hối hận, hổ thẹn trở về cung.

M

218. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc, thuộc nước Xá-vệ.

Vào sáng sớm, Tỳ-kheo-ni Thạch Thất mặc y mang bát, vào thành khát thực, sau khi thọ trai, rửa bát, đem tọạ cụ đi vào rừng Đắc nhãn.

Ma vương suy nghĩ: “Sa-môn Cù-đàm đang ở trong rừng Kỳ-đà Cấp cô độc, nước Xá-vệ. Có Tỳ-kheo-ni Thạch Thất... *như trên*... Đắc nhãn. Ta phải quấy nhiễu cô ấy”. Suy nghĩ xong, Ma vương hóa thành một thanh niên đến gặp Thạch thất, nói kệ:

*Chúng sanh do ai tạo
Chúng sanh tạo ra ai
Vì sao gọi chúng sanh
Chúng sanh đi về đâu?*

Nghe kệ xong, Tỳ-kheo-ni Thạch Thất suy nghĩ: “Đây là ai, thật là xác láo, là người hay phi nhân”, bèn nhập định quán sát, biết là Ma vương nên nói kệ:

*Chúng ma sanh tà kiến
Tướng có tướng chúng sanh
Do giả không hội tụ
Hoàn toàn không chúng sanh
Như nhân nhiều bộ phận
Hòa hợp có xe dùng
Ấm, giới, nhập cũng vậy
Do nhân duyên mà có*

*Do nghiệp duyên hội tụ
Do nghiệp duyên tan diệt
Đoạn trừ tất cả ái
Diệt tất cả vô minh
Đạt đến nơi tận diệt
An trú nơi vô lậu
Này Ba-tuần nên biết
Người thật đã thua rồi.*

Ma vương suy nghĩ: “Tỳ-kheo-ni đã biết rõ hoàn toàn tâm ta”.
Nên Ma ưu sầu hối hận, hổ thẹn trở về cung.

M

219. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc, thuộc nước Xá-vệ.

Vào sáng sớm, Tỳ-kheo-ni Tỳ-lê ở tinh xá nơi vườn vua nước Xá-vệ, mặc y mang bát, vào thành khát thực, sau khi thọ trai, rửa bát, đem tọ cụ vào rừng Đắc nhãn.

Ma vương suy nghĩ: “Sa-môn Cù-đàm... *như trên...*, ta phải quấy nhiễu”. Nghĩ như thế rồi, Ma vương hóa ra một thanh niên đứng bên vệ đường, nói kệ:

*Ai tạo ra hình tượng
Hình tượng tạo ra ai
Hình tượng từ đâu sanh
Hình tượng đi về đâu?*

Nghe kệ xong, suy nghĩ: ai quấy nhiễu ta vậy, thật là xác láo, là người hay phi nhân, Tỳ-kheo-ni bèn nhập định quán sát, biết là Ma vương, nên nói kệ:

*Hình tượng không tự tạo
Chẳng do người khác tạo
Do các duyên mà có
Duyên ly thì tan diệt.
Cũng như trồng hạt giống
Nhờ đất mà sanh trưởng*

*Ấm, giới cùng các nhập
Hòa hợp thành hình tượng.
Nhân khổ nên sanh trưởng
Nhân khổ nên tán diệt
Đoạn trừ tất cả ái
Diệt sạch hết vô minh
Đạt đến nơi tận diệt
An trú pháp vô lậu
Thế nên cần phải biết
Ba-tuần người thua rồi.*

Sau khi suy nghĩ: “Tỳ-kheo-ni này biết hoàn toàn tâm ta”. Ba-tuần ưu sầu hối hận, hổ thẹn nên trở về cung.

M

220. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc, thuộc nước Xá-vệ.

Tỳ-kheo-ni Tỳ-xà-da, từ tinh xá nơi vườn vua, mặc y mang bát, vào thành khất thực, sau khi thọ trai, rửa bát, đem tọa cụ đến rừng Đắc nhãn, ngồi bên gốc cây nhập thiền định.

Ma vương suy nghĩ: “Sa-môn Cù-đàm... *như trên*... nhập thiền định, ta phải quấy nhiễu vị ấy”. Suy nghĩ xong, Ma vương hóa thành một thanh niên đến nơi Tỳ-xà-da nói kệ:

*Cô đang rất sung sức
Tôi tuổi trẻ như cô
Cùng nhau hưởng năm dục
Hoan lạc theo ý muốn
Sao ngồi đây một mình
Không làm bạn với tôi?*

Nghe kệ ấy, Tỳ-kheo-ni suy nghĩ: “Đây là ai đến quấy nhiễu ta, thật là xác láo, là người hay phi nhân”, bèn nhập định quán sát, biết là Ma vương, nên nói kệ:

*Ca múa theo tiếng nhạc
Cùng với năm dục lạc*

*Người đem về để dùng
Không thích hợp với ta.
Tất cả năm loại dục
Trong cõi người và trời
Đưa hết cho người dùng
Không thích hợp với ta.
Ta đoạn tất cả ái
Diệt hết sạch vô minh
Đạt đến nơi tận diệt
An trú pháp vô lậu
Vì vậy nên phải biết
Ba-tuần người thua rồi.*

Sau khi suy nghĩ: “Tỳ-kheo-ni này đã biết rõ hoàn toàn tâm ta”.
Ba-tuần ưu sầu hối hận, hổ thẹn nên trở về cung.

M

221. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc, thuộc nước Xá-vệ.

Vào sáng sớm, Tỳ-kheo-ni Chiết-la mặc y mang bát, vào thành khất thực, thọ trai, rửa bát xong, đem tọa cụ đến rừng Đắc nhãn, ngồi bên gốc cây, nhập thiền định.

Ma vương suy nghĩ: “Sa-môn Cù-đàm... *như trên*... nhập thiền định, ta nên đến đó quấy nhiễu”.

Sau khi suy nghĩ, Ma vương hóa thành một thanh niên, đến nơi ấy và nói:

–Này A-lợi-da, người muốn sanh về đâu?

Tỳ-kheo-ni đáp:

–Hiện nay ta không có nơi sanh nữa.

Thanh niên nói kệ:

*Có sanh tất được lạc
Sống tất hưởng năm dục
Cô nghe ai dạy bảo
Nói không cần sanh nữa.*

Tỳ-kheo-ni Chiết-la nói kệ đáp:

*Có sanh phải có chết
Bị các khổ trôi buộc
Phải đoạn tất cả khổ
Thế nên không cầu sanh
Đấng Mâu-ni đủ mắt
Thuyết pháp chân đế này
Khổ làm nhân sanh khổ
Nên phải xả ly hết.
Tu tập tám Thánh đạo
An ổn hướng Niết-bàn
Thế Tôn hướng dẫn ta
Ta mến giáo pháp ấy.
Ta chứng tri pháp đó
Nên không muốn tái sanh
Đoạn trừ tất cả ái
Diệt tận các vô minh
Đạt đến nơi tận diệt
An trú pháp vô lậu
Vậy nên cần phải biết
Ba-tuần người thua rồi.*

Ma vương suy nghĩ: “Tỳ-kheo-ni này đã biết rõ hoàn toàn tâm ta”, nên ưu sầu hối hận, hổ thẹn trở về cung.

M

222. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc, thuộc nước Xá-vệ.

Vào sáng sớm, Tỳ-kheo-ni Ưu-ba-chiết-la ở tịnh xá nơi vườn vua, mặc y mang bát, vào thành Xá-vệ khát thực, sau khi thọ trai, rửa bát và chân xong, cầm tọa cụ đi vào rừng Đắc nhãn, ngồi thẳng người bên gốc cây nhập thiền định.

Ma vương suy nghĩ: “Sa-môn Cù-đàm... như trên... nhập thiền định, ta nên đến đó quấy nhiễu”. Nghĩ như vậy rồi, Ma vương hóa ra

một thanh niên đi đến nơi ấy và hỏi Tỳ-kheo-ni:

–A-lợi-da, muốn thọ thân nơi nào?

Tỳ-kheo-ni đáp:

–Ta không còn nơi nào thọ thân cả.

Thanh niên nói kệ:

*Đao-lợi và Diệm ma
Đâu-suất và Hóa lạc
Trời Tha hóa tự tại
Nơi ấy thật vui sướng
Cô hãy nguyện đến đấy
Hưởng an lạc thắng diệu.*

Tỳ-kheo-ni Ưu-ba-chiết-la nói kệ:

*Đao-lợi và Diệm ma
Đâu-suất và Hóa lạc
Trời Tha hóa tự tại
Các nơi tuy đủ lạc
Không thoát khỏi ngã kiến
Tất bị ma trói buộc
Thế gian đều vô thường
Đều trở về hủy diệt
Không có phàm phu nào
Thoát khỏi cảnh buộc trói
Thế gian bị đốt cháy
Thế gian mù khói tỏa
Thoát ly khỏi vô thường
Ta thích nơi như vậy.
Đoạn trừ tất cả ái
Diệt hắc ám vô minh
Đạt đến nơi tận diệt
An trú pháp vô lậu
Thế nên cần phải biết
Ba-tuần người thua rồi.*

Sau khi suy nghĩ: “Tỳ-kheo-ni này biết rõ hoàn toàn tâm ta”, Ba-tuần ưu sầu hối hận, hổ thẹn nên trở về cung.

M

223. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc, thuộc nước Xá-vệ.

Vào sáng sớm, Tỳ-kheo-ni Động Đầu ở tinh xá nơi vườn vua, mặc y mang bát, vào thành khát thực, sau khi thọ trai, tẩy bát rửa chân xong, cầm tọa cụ đi vào rừng Đắc nhãn, ngồi thẳng người bên gốc cây nhập thiền định.

Ma vương suy nghĩ: “Sa-môn Cù-đàm... *như trên*... nhập thiền định, ta nên đến đó quấy nhiễu”.

Suy nghĩ thế, Ma vương hóa ra một thanh niên, đi đến nơi ấy nói với Tỳ-kheo-ni:

–Chín mươi sáu thứ đạo, cô thích đạo nào?

Tỳ-kheo-ni đáp:

–Ta không thích các đạo ấy.

Ba-tuần nói kệ:

*Theo ai mà cắt tóc
Tự xưng là Tỳ-kheo
Không ưa thích ngoại đạo
Cô thật là ngu si.*

Tỳ-kheo-ni Động Đầu nói kệ:

*Các chúng ngoại đạo này
Đều bị tà kiến trói
Các loại kiến trói buộc
Rơi hết vào lưới ma
Đại Thế Tôn họ Thích
Đấng Trượng Phu hơn hết
Tối thắng trong các loài
Ngồi đạo tràng hàng ma
Thiện Thệ, Vô Thượng Sĩ
Giải thoát hết tất cả
Giác ngộ đến tận cùng
Đức Phật dạy cho ta
Là Thế Tôn của ta
Ta mến giáo pháp Ngài*

*Nay ta đã biết Ngài
Trừ hết các kiến lậu
Đoạn trừ tất cả ái
Diệt vô minh tối tăm
Đạt đến nơi tận diệt
An trú pháp vô lậu
Vì vậy nên phải biết
Ba-tuần người thua rồi.*

Ma vương nghĩ: “Tỳ-kheo-ni này đã biết rõ hoàn toàn tâm ta”, nên Ba-tuần ưu sầu hối hận, hổ thẹn trở về cung.

Kệ tóm lược:

*Khoáng dã, Tố Di, Tô Cù-đàm
Hoa Liên, Thạch Thất và Tỳ-la
Tỳ-xà, Chiết-la, Ưu-ba-chiết-la
Thứ mười tên Động Đầu.*

M

224. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở nơi bờ hồ Yết-xà, thuộc nước Tát-la.

Vào ngày rằm, Đức Thế Tôn ngồi trước chúng Tăng thuyết giới. Ngay đêm ấy, khi mặt trăng vừa mọc, Bà-kỳ-xa ngồi giữa đại chúng suy nghĩ: “Ta muốn lấy mặt trăng làm thí dụ để tán thán Đức Phật”.

Sau khi suy nghĩ, Tôn giả rời chỗ ngồi đứng dậy, chấp tay hướng về Phật, bạch:

–Thưa Thế Tôn, con có điều muốn nói, cầu mong Đấng Thiệ-n Thệ cho phép.

Đức Phật bảo Bà-kỳ-xa:

–Cho phép ông nói.

Tôn giả Bà-kỳ-xa nói kệ:

*Như mặt trăng tròn đầy
Giữa không trung vắng mây
Ánh sáng chiếu thế giới
Muôn loài đều thích nhìn.
Đức Thích ca Mâu-ni*

*Đạo Sư của thế gian
Đoan nghiêm rất đặc biệt
Tiếng khen khắp nơi
Trăng mọc, sen trắng tươi
Trời mọc, sen hồng nở
Người được Phật giáo hóa
Như hoa nở tươi tròn
Mở thiện căn đã có
Làm cho thấy nẻo đạo.*

Bà-kỳ-xa nói kệ xong, hoan hỷ vui mừng, trở về chỗ ngồi.

M

225. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc, thuộc nước Xá-vệ, đang thuyết pháp cho vô số đại chúng vây quanh.

Tôn giả Kiều-trần-như, từ nơi khác đến gặp Đức Phật, đánh lễ sát dưới chân, ngồi qua một bên.

Khi ấy Tôn giả Bà-kỳ-xa đang ở trong hội suy nghĩ: “Nay đang ở trước Đức Phật, ta muốn nói kệ tán thán Tôn giả Kiều-trần-như”.

Sau khi suy nghĩ, Tôn giả đứng dậy bạch Phật:

–Thưa Thế Tôn, cầu mong cho phép con nói ít lời tán thán.

Đức Phật nói:

–Tùy ý ông nói.

Tôn giả Bà-kỳ-xa nói kệ:

*Thượng tọa Tỳ-kheo Kiều-trần-như
Nói thật, an trú chốn lợi lạc
Thường ưa thích tịch tịnh, lặng lẽ
Là bậc Thanh văn cầu pháp Phật
Chứng đắc hoàn toàn không phóng dật
Có đủ uy đức, đủ ba minh
Biết tâm sai biệt các căn lành
Trưởng tử Như Lai Kiều-trần-như
Quy y đánh lễ Đức Thế Tôn.*

Bà-kỳ-xa nói kệ xong, hoan hỷ trở về chỗ ngồi.

M

226. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc, thuộc nước Xá-vệ.

Tôn giả Xá-lợi-phất ở trong giảng đường đang thuyết pháp cho chúng Tăng với âm thanh đầy đủ, lời lẽ chánh trực, khiến cho người nghe tâm ý được hỷ lạc, hiểu rõ, tâm được thông suốt, lời giảng dạy thật trọn vẹn. Chúng Tỳ-kheo chí tâm lãnh hội, hoan hỷ tôn trọng, cung kính, hết lòng ghi nhớ, cùng nhau hoan hỷ tiếp nhận giáo pháp.

Khi ấy Tôn giả Bà-kỳ-xa đang ngồi giữa chúng, suy nghĩ: “Ta muốn nói kệ ca ngợi Tôn giả Xá-lợi-phất”.

Suy nghĩ như vậy xong, Bà-kỳ-xa sửa lại y phục, đứng dậy chấp tay hướng về Xá-lợi-phất nói:

– Xin phép Tôn giả cho tôi được nói.

Sau khi Tôn giả Xá-lợi-phất cho phép tùy ý nói, Bà-kỳ-xa nói kệ:

*Lành thay Xá-lợi-phất
Biết rõ đạo, phi đạo
Vì các Tỳ-kheo tăng
Giảng giải rộng và hẹp
Vị Ưu-ba-thất-sử
Nói âm thanh vi diệu
Người nghe đều hoan hỷ
Ngôn ngữ rất hòa nhã
Rất đáng thích đáng yêu
Đại chúng nghe không chán.*

Sau khi nói kệ, Bà-kỳ-xa vui mừng hoan hỷ trở về chỗ ngồi.

M

227. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại sườn núi Rong, thuộc thành Vương xá, cùng với đại chúng Tỳ-kheo năm trăm vị, đều là bậc A-la-hán, đã hết các lậu, việc làm đã xong, bỏ gánh nặng xuống, hết các nghiệp trôi buộc, tâm đã giải thoát.

Khi ấy Tôn giả Mục-liên quan sát năm trăm Tỳ-kheo đang ngồi

đều là bậc lìa hết ái dục.

Bấy giờ, vào nửa tháng thuyết giới, Đức Thế Tôn trải tòa ngồi trước chúng Tăng. Tôn giả Bà-kỳ-xa đang ở trong chúng, suy nghĩ: ‘Ta nay đang đứng trước Đức Phật và chư Tăng, muốn tán thán’.

Tôn giả liền đứng dậy, sửa lại y phục, chắp tay hướng Phật, thưa:
– Cầu mong Thế Tôn cho con được nói.

Sau khi được Đức Phật cho phép, Tôn giả Bà-kỳ-xa nói kệ:

*Đấng Thương Chủ Vô Thượng
Tại bên bờ núi Rong
Trí tuệ giúp đỡ khắp
Năm trăm Tỳ-kheo tăng
Mục liên dùng thần túc
Quán sát năm trăm tâm
Biết các Tỳ-kheo này
Đều đoạn dục, kết sử
Tất cả đều đầy đủ
Đấng Mâu-ni Đại Thánh
Vượt qua khỏi bờ khổ
Thân tối hậu thế gian
Con nay quy mạng lễ
Đức Bốn sư Cù-đàm.*

M

228. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại vườn trúc Ca-lan-đà, thuộc thành Vương xá, đang an cư mùa hạ, cùng với đại chúng Tỳ-kheo năm trăm vị, đều là bậc A-la-hán, đã hết các lậu, việc làm đã xong, bỏ gánh nặng xuống, không còn nghiệp trói buộc, chánh trí, tâm đắc giải thoát, chỉ trừ một người được Như Lai thọ ký trong đời hiện tại sẽ dứt sạch hết các lậu.

Vào ngày rằm tháng bảy, đến lúc tự tứ, Đức Phật trải tòa ngồi trước Tăng chúng, bảo các Tỳ-kheo:

– Các thầy nên biết, Ta là vị Bà-la-môn đã chứng Niết-bàn, ở thân cuối cùng là Bạc Lương Y Vô Thượng, đã nhổ sạch mũi tên độc. Các thầy đều là con Ta vì từ tâm, miệng Ta sanh ra, là pháp tử của Ta

vì từ pháp hóa sanh. Nay Ta muốn tự tứ, thân, miệng, ý của Ta có lỗi lầm gì không?

Tôn giả Xá-lợi-phất đang ngồi giữa đại chúng, bèn đứng dậy, sửa lại y phục, chấp tay bạch Phật:

–Thưa Thế Tôn, đúng như đã Phật nói: “Ta là... *như trên*... pháp hóa sanh”. Chúng con không thấy nơi thân miệng của Như Lai có chút lỗi lầm nào cả. Vì sao vậy? Thế Tôn đã làm cho người chưa điều thuận được điều thuận, người chưa tịch tĩnh được tịch tĩnh, làm cho người khổ não được an ổn, người chưa nhập Niết-bàn làm cho đạt được Niết-bàn. Như Lai là Bạc Tri Đạo, là Bạc Chỉ Đạo, là Bạc Thuyết giảng đạo, là Bạc Hưởng dẫn theo đạo. Các đệ tử nối tiếp bất tuyệt giáo pháp của Thế Tôn, thứ lớp tu đạo, thường học tập dạy bảo nhau, tùy thuận chánh pháp, thường giúp đỡ thân ái nhau trong pháp thiện. Chúng con không thấy Thế Tôn có một chút lỗi lầm nào về thân, miệng, ý.

Tôn giả Xá-lợi-phất thưa:

–Xin Thế Tôn tự tứ, nói lên khuyết điểm về thân, miệng, ý của con phạm phải, xin Ngài từ bi dạy bảo.

Phật bảo Xá-lợi-phất:

–Ta không thấy thầy có một chút nào lỗi lầm. Vì sao? Xá-lợi-phất luôn kiên trì tịnh giới, rộng nghe, ít dục, biết đủ, xa lìa ồn ào, thích nơi yên tĩnh, có tinh tấn đầy đủ, tâm định, gồm đủ trí tuệ: Trí tuệ nhanh nhạy, trí tuệ sắc bén, trí tuệ rộng mở, có giống trí tuệ lớn lao, đặc biệt. Chỉ trừ Đức Như Lai, còn trí tuệ những người khác không thể bằng trí tuệ của thầy, thầy đã thành tựu thật trí, chỉ dạy đem lại lợi ích, hoan hỷ, tâm không ganh ghét, thấy người khác có khả năng chỉ dạy tạo được lợi ích, hoan hỷ thì luôn tùy hỷ tán trợ, nếu thuyết pháp cho bốn chúng Tỳ-kheo, Tỳ-kheo-ni, Ưu-bà-tắc, Ưu-bà-di, không có một mối chán nản. Thế nên hiện nay thầy không có một chút lỗi lầm nào về thân, miệng, ý.

Xá-lợi-phất bạch Phật:

–Thưa Thế Tôn, Ngài thấy năm trăm Tỳ-kheo này có chút lỗi lầm nào về thân, miệng, ý không?

Phật bảo Xá-lợi-phất:

–Ta không thấy một chút lỗi lầm nào của năm trăm Tỳ-kheo

này. Tại sao? Năm trăm vị Tỳ-kheo này đều là bậc A-la-hán, các lậu đã hết, đã làm xong việc, bỏ gánh nặng xuống, đạt đến vô ngã, sạch các nghiệp trói buộc, chánh trí, tâm đắc giải thoát. Vì sự thật này, Ta không thấy năm trăm Tỳ-kheo này có một chút lỗi lầm nào về thân, miệng, ý.

Xá-lợi-phất bạch Phật:

–Thưa Thế Tôn, Ngài không chê năm trăm Tỳ-kheo có một khuyết điểm nhỏ nào và cũng không thấy họ có một chút lỗi lầm nào về thân, miệng, ý. Thưa Thế Tôn, năm trăm vị Tỳ-kheo này, bao nhiêu vị đầy đủ ba minh, bao nhiêu vị đạt câu phần giải thoát, bao nhiêu vị đạt tuệ giải thoát?

Phật dạy:

–Trong chúng Tỳ-kheo này, có chín mươi vị đủ ba minh, một trăm tám mươi vị đắc câu phần giải thoát, số còn lại đều đắc tuệ giải thoát.

Tôn giả Xá-lợi-phất thưa:

–Năm trăm vị này đã xa lìa các phiền não cấu uế, không có phần hư mục, đều là phần cốt lõi tinh túy.

Khi ấy Bà-kỳ-xa đang ở trong chúng, suy nghĩ:

–Đức Phật đang tự tứ, ta muốn nói kệ tán thán sự việc tự tứ ấy.

Tôn giả chấp tay hướng về Phật bạch:

–Thưa Thế Tôn, cho phép con nói kệ.

Sau khi được Phật cho phép, Tôn giả Kỳ-xa nói kệ:

*Hôm nay mười lăm, ngày thanh tịnh
Năm trăm Tỳ-kheo cùng hội họp
Tất cả đều đoạn hết kết sử
Là bậc Đại tiên không còn nghiệp
Thành tâm thân cận Thế Tôn tịnh
Tất được giải thoát, không đời sau
Việc đoạn sanh tử làm đã xong
Các lậu đã hết, diệt vọng động
Trừ tham, kiêu mạn, đoạn hữu kết
Nhổ tên độc ái, diệt nghiệp ái
Sư tử trong đời, lìa các thú
Hết sạch hữu kết, diệt sợ hãi*

*Như vị Chuyển luân Đại thánh vương
Quần thần tùy tùng ở chung quanh
Du hành khắp nơi tận biển cả
Như được thắng lớn trong chiến đấu
Đệ tử của Thương Chủ Vô Thượng
Đầy đủ ba minh, diệt tử thân
Họ đúng là con của Đức Phật
Không còn cấu uế, thuần thanh tịnh
Kính lễ thân thuộc của mặt trời.*

M

229. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc, thuộc nước Xá-vệ.

Tôn giả Bà-kỳ-xa ở nơi vắng vẻ, bị dục quấy tâm, suy nghĩ đến tư tưởng xấu, không hỷ lạc, liền chánh niệm tỉnh giác: “Ta đang mất lợi ích thiện, người xuất gia gọi là khó được, nếu có dục tâm thì không gọi là khó được. Ta đang thoái thất tâm thiện, tâm ác xâm nhập, vậy ta nên nói kệ trình bày những lỗi lầm xấu xa của tâm.

Tôn giả nói kệ:

*Dứt bỏ những ưa thích
Không ưa thích cũng bỏ
Bỏ áo cảm giác tham
Không tạo rừng phiền não
Cành dục tỏa rộng khắp
Chúng sanh thích vịn kéo
Chặt đứt sạch cành dục
Mới tên là Tỳ-kheo.
Không kéo cành dục xuống
Không rừng gọi Tỳ-kheo
Ý thức sanh dục cảm
Với cảm giác dục này
Làm thế gian thích thú
Ai thoát dục giác ý
Thì thoát ly trói buộc*

*Ai không ưa thẳng dục
Ưa nói lời thô ác
Không gọi là Tỳ-kheo
Thích cảm thọ thuộc thân
Từ thấy nghe ý thức
Dục tưởng từ năm căn
Xa lìa hẳn dục tưởng
Không cảm thọ nhiễm ô
Gọi là được giải thoát
Mặt đất đến hư không
Tận thế gian hữu sắc
Đều phải bị tan hoại
Tất cả đồng diệt tận
Thấy biết việc này rồi
Hành pháp đã quyết định
Các xứ không sanh thọ
Chân thật không dối trá
Cầu chánh niệm giữ thân
Cũng vì việc lợi ích
Ai làm được như vậy
Hiện đời chứng Niết-bàn.*

M

230. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc, thuộc nước Xá-vệ.

Tôn giả Bà-kỳ-xa cùng với Tôn giả A-nan mặc y, mang bát vào thành khát thực, thấy một cô gái trẻ đẹp, nên sanh dục tưởng.

Bà-kỳ-xa tự tỉnh giác, trách lấy mình: “Ta gây bất lợi cho việc xuất gia. Mạng sống của ta rất khó được, nếu sanh tâm này, gọi là bất thiện, thà bỏ thân mạng, không làm theo dục tưởng. Ta thật không xứng là người xuất gia. Vì sao? Thấy cô gái trẻ đẹp liền sanh tâm yêu mến, nếu sanh tâm này thật không thích hợp với ta!”.

Tôn giả hướng về Tôn giả A-nan, nói kệ:

Vì dục kết xâm chiếm

*Thieu đốt trong tâm tôi
Cầu mong dạy cho tôi
Phương pháp khéo trừ dục*

A-nan nói kệ đáp:

*Tưởng điên đảo phát sanh
Hay thieu đốt tâm ta
Do tưởng tịnh sanh dục
Nên tu quán bất tịnh
Ở riêng ngồi thiền định
Mau diệt được tham dục
Đừng để cảm thọ đốt
Phải quán sát các hành
Vô thường không có vui
Đều là pháp vô ngã
An tâm chánh niệm thân
Nhiều chán, ác, sanh tử
Tu tập chánh trí tuệ
Trừ bẫy mạn, kết sử
Ai biết đoạn hết mạn
Thì không còn khổ đau.*

M

231. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc, thuộc nước Xá-vệ.

Vào giữa đêm, có vị trời với hào quang rực rỡ khác thường chiếu sáng cả khu Kỳ viên, đến gặp Đức Phật, ngồi qua một bên, nói kệ:

*Thắng lợi thật là gì
Ai là bạn thân nhất
Chúng sanh dựa vào đâu
Mà tự sinh hoạt được
Làm những sự việc gì
Để dành được tài sản?*

Thế Tôn nói kệ:

*Làm ruộng thật có lợi
Vợ là bạn thân nhất
Chúng sanh nhờ cây chín
Mà tự sanh sống được
Ai siêng năng làm việc
Sản nghiệp để dành nhiều.*

Vị trời nói kệ:

*Từ xưa đã từng thấy
Bà-la-môn Niết-bàn
Dứt bỏ hẳn ghét, sợ
Vượt qua ái thế gian.*

Vị trời nói kệ xong, hoan hỷ từ giã.

M

232. Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc, thuộc nước Xá-vệ.

Vào giữa đêm, có vị trời với hào quang rực rỡ khác thường chiếu sáng cả khu Kỳ viên, đến gặp Đức Phật, ngồi qua một bên, nói kệ:

*Trong nhà yêu con nhất
Tài sản, bò đưng đầu
Mặt trời ánh sáng nhất
Vực sâu, biển sâu nhất*

Thế Tôn nói kệ đáp:

*Yêu thân mình hơn hết
Của quý nhất, giáo dục
Trí tuệ là sáng nhất
Mưa là vực sâu nhất.*

Vị trời nói kệ tán thán:

*Từ xưa đã từng thấy
Bà-la-môn Niết-bàn
Dứt bỏ hẳn ghét, sợ*

Vượt qua ái thế gian.

Vị trời nói kệ xong, hoan hỷ từ giã.

M